Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna

SIPOO
SIBBO

Godkänd av fullmäktige xx.xx.xxxx

Innehållsförteckning

Inledning 1
Grunden för jämställdhets- och likabehandlingsarbetet i Sibbo 1
Kommunens egna och nationella styrdokument 3
Bakgrund 4
Jämställdhet och likabehandling 4
Kommunens roll, uppgifter och tjänster 5
Andra centrala lagar och avtal 6
Nuläget för jämställdhet och likabehandling i Sibbo kommuns tjänster 7
Sektor- och tjänstspecifika observationer 7
Vilka observationer om nuläget lyftes fram under utarbetandet av planen? 13
Personal 13
Invånarenkät 14
Rådet för personer med funktionsnedsättning 18
Ungdomsfullmäktige 18
Tillgänglighetsgruppen 20
Mål och åtgärder 20
Uppföljning och fortsättning 23

Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna

Inledning

I Sibbo främjas jämställdhet och likabehandling i vardagen som en del av verkställandet av kommunstrategin. Sibbo kommuns värdering ”Gemenskap” beskrivs i strategin enligt följande: ”Vi bryr oss om varandra. Vi värnar om en fungerande vardag och trygghet. Vi behandlar alla likvärdigt.”

Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna stöder utöver verkställande av kommunstrategin även verkställande av kommunens välfärds- och säkerhetsplan 2026–2029, delaktighetsmodell och vägplan för hållbar utveckling. Jämställdhet och likabehandling är förutsättningar för att individen ska må bra och känna sig trygg och delaktig i gemenskapen och på platser där man kan påverka.

Målet med denna kommunala plan är att beskriva i vilken riktning jämställdhet och likabehandling bör främjas i Sibbo kommuns tjänster. Planen inleds med en presentation av grunderna för arbetet med jämställdhet och likabehandling och fortsätter vidare till definitioner av ämnets centrala begrepp. Efter detta beskrivs nuläget, utgående från vilket mål och åtgärder har utarbetats för främjande av jämställdhet och likabehandling i kommunens verksamhet.

Sibbo kommun har redan utarbetat en jämställdhets- och likabehandlingsplan för personalen som styr det personalpolitiska arbetet att verkställa jämställdhet och likabehandling inom personalen. Kommuninvånarna och andra aktörer som använder Sibbo kommuns tjänster är målgruppen för Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna. Planen för tjänsterna verkställer det operativa arbetet för att verkställa jämställdhet och likabehandling i kommunens beslutsfattande och tjänster. De båda planerna stärker jämställdhets- och likabehandlingsarbetet, dvs. det medvetna arbetet för att förebygga diskriminering och främja jämställdhet och likabehandling.

Grunden för jämställdhets- och likabehandlingsarbetet i Sibbo

Sibbo kommuns vision och värderingar styr kommunens verksamhet och beslutsfattande. Visionen i kommunstrategin 2026–2030 omfattar en stark gemenskap, välfärd, initiativrikedom samt en framtid som byggs tillsammans:

> Sibbo är den trivsammaste, tryggaste och företagarvänligaste kommunen i huvudstadsregionen. I Sibbo förenas högklassigt boende, närhet till naturen och stark samhörighet.
>
> I Sibbo mår människor, företag och miljön bra. Sibbo växer hållbart och Sibboborna bygger en framgångsrik framtid tillsammans och på eget initiativ.

Sibbos kommunstrategi för åren 2026–2030 bygger på gemenskap, öppenhet och närhet till naturen som värderingar.

- **Gemenskap**

  Vi bryr oss om varandra. Vi värnar om en fungerande vardag och trygghet. Vi behandlar alla likvärdigt och respekterar olika åsikter.

- **Öppenhet**

  Vi värdesätter öppenhet och tydlighet i beslutsfattande och handlingar. Vi för en aktiv dialog med invånarna och gemenskaperna i Sibbo. I Sibbo har var och en friheten att bygga sitt liv på egna villkor.

- **Närhet till naturen**

  Vi lever mitt i naturen. Ren och mångsidig natur och rekreationsområden ger vår vardag välfärd.

Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna är en handling utarbetad med mandat och under styrning av kommunens ledningsgrupp. Handlingen verkställer och fastställer kommunstrategin med tanke på jämställdhet och likabehandling. Främjande av jämställdhet och likabehandling stöder kommunens strategiska mål genom att säkerställa att alla kommuninvånare kan delta och dra nytta av tjänsterna på ett likvärdigt sätt. Likvärdiga tjänster ökar förtroendet för kommunens verksamhet och förbättrar invånarnas välfärd.

Både sektorernas anställda och kommuninvånarna har deltagit i sammanställningen av planen. Även påverkansorganen har en betydande roll i främjandet av jämställdhet och likabehandling i kommunens verksamhet. Ungdomsfullmäktige, äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning deltar i detta arbete genom att identifiera diskriminerande praxis och förebygga ojämlikhet. Påverkansorganen och intressentgrupperna har för sin del producerat material som har använts i planen. Ett omfattande kunskapsunderlag har använts i utarbetande av planen. Kunskapsunderlaget består av kommunens olika handlingar, enkäter, projekt och utredningar. Arbetsgruppen för jämställdhet och likabehandling har sammanställt och bearbetat innehållen genom att höra olika arbetsgrupper, såsom välfärdsarbetsgruppen, ändringsgruppen och gruppen för utveckling över sektorsgränserna.

Personaltjänsterna fastställde i december 2024 principerna för tryggare rum som gäller Sibbo kommuns personal med handlingen ”Guide för förebyggande av osakligt beteende och trakasserier samt ingripande vid problem”. I Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna fastställs **riktlinjerna för principerna för tryggare rum som gäller kommunens samtliga tjänster**. Utgångspunkten för dessa principer är principer för tryggare rum som utarbetats av Kommunförbundet. I Sibbo kommuns tjänster innebär principerna konkret att

- vi värdesätter en uppmuntrande stämning i våra tjänster
- vi respekterar varandras fysiska och sociala utrymme
- vi lyssnar på varandra och ger alla möjlighet att delta
- vi talar respektfullt om alla människor och människogrupper
- vi låter alla tala sin sak och gör inte antaganden om varandra
- vi ingriper i störande prat och beteende med gemensamt ansvar
- vi riktar eventuell konstruktiv kritik mot en sak och inte mot en person eller en organisation.

Gällande deltagande på distans i möten har vi även följande två riktlinjer:

- vi ansluter inte till möten med tredje parters verktyg och vi samlar inte in uppgifter om mötesdeltagarna

- vi använder inte AI-verktyg, AI-agenter eller bottar utan separat överenskommelse.

Därtill har varje sektor har utöver dessa riktlinjer möjlighet att utarbeta kompletterande principer för tryggare rum enligt tjänsternas behov, såsom bl.a. Bibliotekstjänsterna har gjort.

Kommunens egna och nationella styrdokument

Planer och program som styr Sibbo kommuns strategi och kommunens verksamhet har sammanställts som en del av utarbetandet av den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten. I bilden nedan syns planernas och programmens hierarki, där Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna är under **Övriga planer och program som styr verksamheten**.

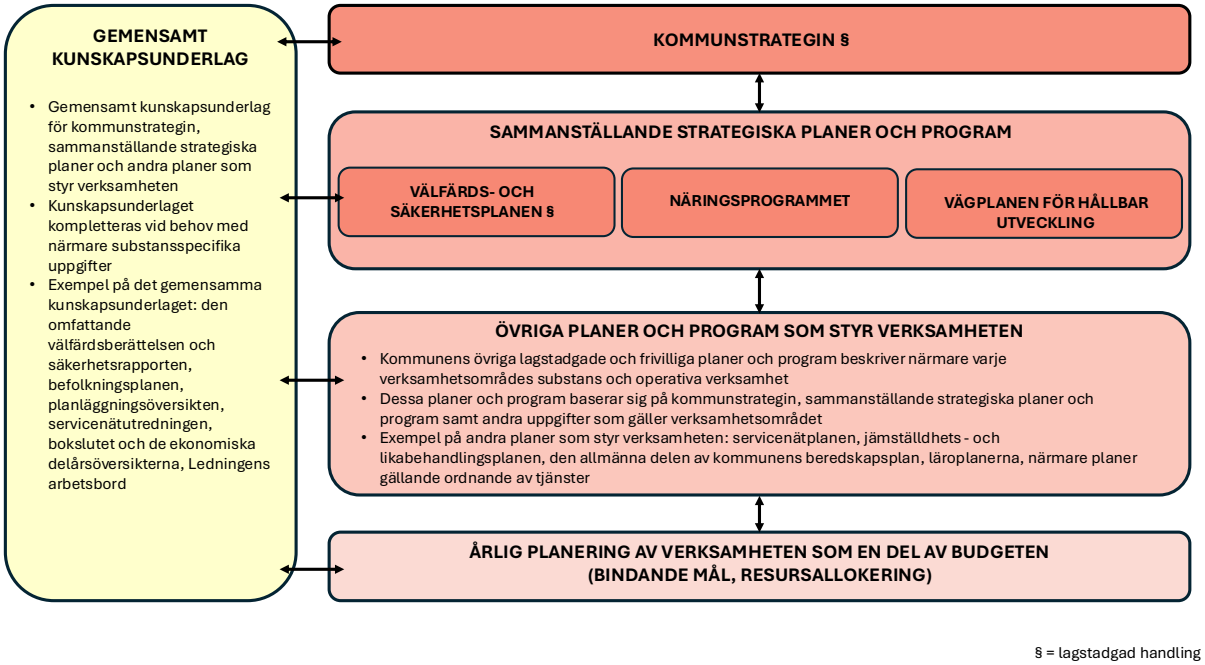

Bild 1. *Helheten för planerna som styr främjandet av välfärd och hälsa i Sibbo kommun*

Sibbo kommuns egna handlingar som styr denna plan är bl.a.:

- Sibbo kommuns strategi
- Vägplanen för hållbar utveckling
- Den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten samt välfärds- och säkerhetsplanen
- Sibbo kommuns delaktighetsmodell
- Jämställdhets- och likabehandlingsplanen för personalen

Bakgrund

Jämställdhet och likabehandling

Främjande av jämställdhet och likabehandling är inte endast ett mål som baserar sig på värderingar utan även en lagstadgad skyldighet. Kommunen ska bedöma verkställande av jämställdhet och likabehandling i sin verksamhet och vidta åtgärder för att främja dem. Kommunens tjänster regleras och styrs av många lagar, såsom lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, diskrimineringslagen, lagen om småbarnspedagogik och lagen om grundläggande utbildning, som säkerställer att jämställdhet och likabehandling verkställs i samtliga tjänster.

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och lagen om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (1329/2014), dvs. jämställdhetslagen, ålägger kommunerna att förebygga diskriminering på grund av kön och främja jämställdhet mellan kvinnor och män till exempel i tjänster och beslutsfattande. Enligt lagen ska myndigheterna i all sin verksamhet främja jämställdhet mellan kvinnor och män på ett målinriktat och planmässigt sätt sant skapa och befästa sådana förvaltnings- och tillvägagångssätt som säkrar främjandet av jämställdheten mellan kvinnor och män vid beredningen av ärenden och i beslutsfattandet. Lagen förbjuder diskriminering på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, graviditet, förlossning, föräldraskap och familjeansvar. **Jämställdhet** betyder att alla människor är likvärdiga trots olikheter. Likvärdighet och jämställdhet förutsätter dock inte likhet. Jämställdheten i kommunens tjänster syns som en rättighet att använda tjänsterna oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck. Olika utgångspunkter och behov beaktas således att personer kan använda tjänsterna likvärdigt.

Diskrimineringslagen (1325/2014) förutsätter däremot att kommunen främjar likabehandling och förebygger diskriminering. Ingen får diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Enligt lagen ska varje myndighet ha en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. **Likabehandling** innebär att alla har samma rättigheter och möjligheter att delta i kommunens tjänster oavsett bakgrund, livssituation eller andra personliga egenskaper. Verkställande av likabehandling i kommunen förutsätter förebyggande av diskriminering samt aktiva åtgärder för avlägsnande av ojämlikhet. I kommunens tjänster innebär detta bland annat säkerställande och främjande av framkomlighet, främjande av tillgänglighet och säkerställande av möjligheter att delta.

Formell likabehandling avser att människor ska behandlas på samma sätt utan att diskrimineras i liknande situationer. Likabehandling är en viktig rättsprincip inom förvaltningen. Implementering av **faktisk likabehandling** förutsätter däremot aktiva åtgärder för att avlägsna ojämlikhet som beror på diskriminering, eftersom lika behandling inte alltid garanterar likabehandling. Detta beror på människors olika utgångspunkter och möjligheter. För att uppnå faktisk likabehandling är det nödvändigt att ingripa i indirekt diskriminering.

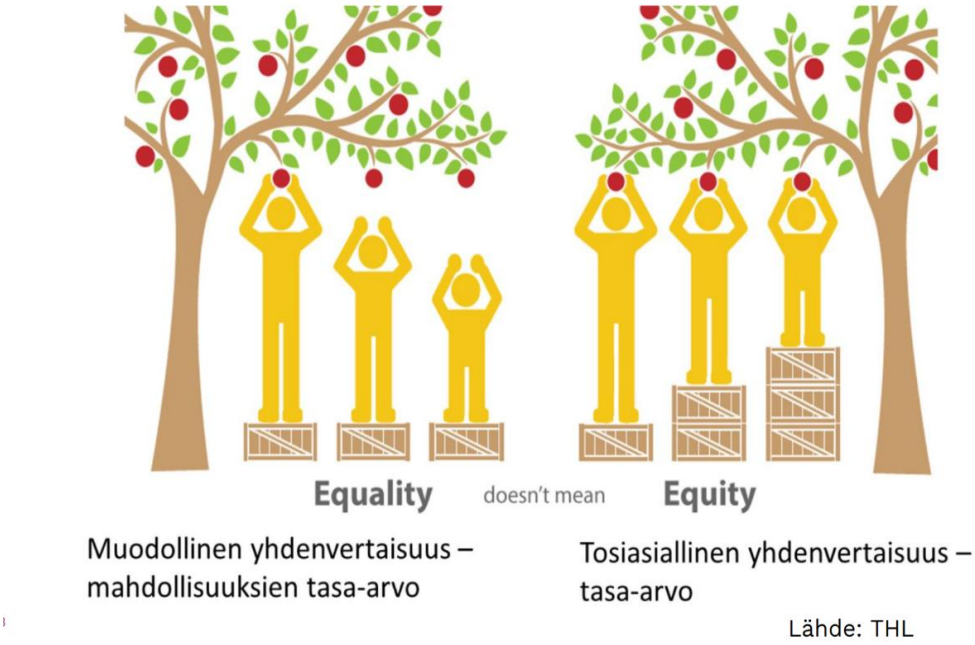

Bild 2. *Formell och faktisk likabehandling*

Kommunens roll, uppgifter och tjänster

Till näst bekantar vi oss med kommunens roll. Vilka tjänster är lagstadgade och vilka hör till den kommunala självstyrelsen? Vad annat kan kommunens tjänster och verksamhet uppnå och erbjuda?

Bild 3. *Kommunens roll och uppgifter*

Kommunens tjänster är lagstadgade tjänster och tjänster som hör till den kommunala självstyrelsen. Dessa tjänster hör till kommuninvånarnas vardag, såsom **utbildning, småbarnspedagogik, hälsovård (via välfärdsområdet), kultur, bibliotek, motion, planläggning, vattentjänster, avfallshantering,**

kommunalteknik och miljötjänster. Kommunerna finansierar sina tjänster i huvudsak med skatteintäkter, och tjänsternas uppgift är att främja invånarnas välfärd och utveckla livsmiljön.

Kommunens uppgifter
Finländska kommuners främsta och lagstadgade uppgift är att främja sina invånares välfärd, sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt.
Främjande av kunnande och kultur
Främjande av kommunens livskraft
Utveckling av livsmiljön
Främjande av den lokala identiteten och demokratin

Källa: Kommunförbundet 2026, www.kommunforbundet.fi

Enligt Kommunförbundet är kommunen även mycket mer än bara en anordnare av tjänster. Kommunen är invånarnas demokratiska lokala gemenskap, främjare av välfärd och delaktighet, utvecklare av livskraft, näringar och sysselsättning, ordnare av bildningstjänster, byggare av livsmiljön och en viktig partner för både staten och andra aktörer.

Andra centrala lagar och avtal

Enligt 1 § i **kommunallagen (410/2015)** ska kommunen främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt.

Syftet med **förvaltningslagen (434/2003)** är att främja kvaliteten av förvaltningens tjänster. Lagen ålägger myndigheterna att behandla tjänsternas användare jämlikt och opartiskt och i rätt proportion till sitt syfte.

Finlands grundlag (731/1999) säkerställer att alla är lika inför lagen och förbjuder särbehandling utan godtagbart skäl. Paragrafen föreskriver om formell likabehandling, förbud mot diskriminering och främjande av faktisk likabehandling.

Strafflagen (39/1889) föreskriver om diskriminering, diskriminering i arbetslivet, ocker samt hets mot folkgrupp.

Utöver den inhemska lagstiftningen ålägger flera internationella avtal kommunerna, såsom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD).

> **FN:s funktionsrättskonvention** ålägger att säkerställa lika rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt att främja tillgänglighet och delaktighet i samhället.
>
> **Människorättsavtal**
>
> Finlands lagstiftning om förbud mot diskriminering grundar sig på internationella människorättsavtal såsom Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 7–8/1976), Europeiska människorättskonventionen (FördrS 18–19/1990) och Europeiska sociala stadgan. De viktigaste människorättsavtalen gällande likabehandling finns på webbplatserna

ihmisoikeudet.net och manniskorattscentret.fi. På webbplatserna finns grundläggande uppgifter om människorättsavtalen och övervakningen av dem.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet: Deklarationen beskriver ur olika perspektiv hur man kan främja jämställdhet och förebygga diskriminering som sker på flera grunder. Den omfattar kommunernas och landskapens demokratiska ansvar och beslutsfattande, ledning, service, arbetsgivarroll, förebyggande av könsrelaterat våld samt arbete för hållbar utveckling.

Nuläget för jämställdhet och likabehandling i Sibbo kommuns tjänster

Planering av jämställdhet och likabehandling gäller lagstadgad verksamhet och organiseras för tillfället enligt sektor. Vissa sektorer och tjänster har egna befintliga handlingar gällande jämställdhet och likabehandling (t.ex. sektorn för småbarnspedagogik, utbildningssektorn och Sibbo institut). Sibbo kommuns personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplan samt nu även Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna omfattar hela kommunen.

Tjänsternas likvärdiga tillgänglighet främjas bland annat med påverkansorganen. Därtill har kommunen en tillgänglig webbplats som stöder kommunikationen. I all verksamhet fästs uppmärksamhet vid den tvåspråkiga (finska och svenska) språkliga tillgängligheten och satsningar görs på både fysiska tjänster och digitalt stöd bl.a. i bibliotekstjänsterna.

Servicekedjornas funktionalitet med tanke på olika befolkningsgrupper säkerställs med gott samarbete och gemensam utveckling av processer. Samarbetet mellan sektorerna genomförs till exempel med lärstigen från småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen, de gemensamma processerna för specialundervisningen, den gemensamma elevvården och elevvårdens styrgrupp. Sektorn för samhälle och miljös befolkningsplan, planläggningsöversikt och process för servicenätplanering är bra exempel på fungerande servicekedjor med tanke på olika befolkningsgrupper.

Påverkansorganen (ungdomsfullmäktige, äldrerådet, rådet för personer med funktionsnedsättning), tillgänglighetsgruppen, deltagande budgetering, invånarkvällar, höranden, invånarenkäter, tjänsternas responsenkäter, fri respons via webbplatsen samt ärendehanteringskanalen Mina tjänster stöder alla kommuninvånares möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet. Till näst presenteras en översikt över sektorernas och tjänsternas observationer kring jämställdhet och likabehandling.

Sektor- och tjänstspecifika observationer

Inom **sektorn för vardag och fritid** är jämställdhet och likabehandling centrala principer både i ordnandet av tjänsterna och i förvaltningen. Tjänsterna planeras således att de är tillgängliga för alla kommuninvånare oavsett ålder, bakgrund, funktionsförmåga eller livssituation. Kommunikationen om tjänsterna är sådan att informationen och möjligheterna att delta når var och en.

Sektorn främjar delaktighet genom att erbjuda möjligheter att delta med låg tröskel, höra invånare i olika kanaler och beakta respons i utvecklingen av tjänsterna.

Utbildningssektorns verksamhet och serviceproduktion baserar sig på jämställdhet och likabehandling. Beslut om närskola och skolplats i en annan skola, beslut om stöd för lärande samt skolskjutsbeslut för eleverna fattas inom ramen för befintliga principer som har godkänts av organen. Timresursen som delas till skolorna baserar sig på skolans elevantal och en elevspecifik koefficient oavsett skolans undervisningsspråk, storlek eller läge. Verksamhet som ordnas med projektstöd ordnas i alla skolor. Dessa verksamheter är till exempel kultur- och motionsstigens årliga evenemang och program för den grundläggande utbildningen gäller likvärdigt alla skolor och elever, och eleverna garanteras transport till dessa evenemang.

Det finns mycket information om hur jämställdhet och likabehandling verkställs i Sibbo för barn och ungdomar. Enkäten Hälsa i skolan lyfter regelbundet fram vad som har lyckats och vad som ska utvecklas inom välfärd och hälsa. Enkäten Hälsa i skola 2025 lyfte fram följande observationer gällande verkställande av jämställdhet och likabehandling:

- Cirka 90 procent av barn och ungdomar känner att de kan vara sig själva i skolan.
- Nästan hälften (44 %) av eleverna i åk 7–9 har upplevt diskriminering i skolan eller på fritiden. Endast 19 procent av studerande har upplevt diskriminering i gymnasierna. I Sibbo upplever fler ungdomar diskriminering än i resten av landet (34 % i övriga Finland).
- Flickor upplever mer diskriminering än pojkar.
- I Sibbo upplever svenskspråkiga elever och studerande mer diskriminering än finskspråkiga elever och studerande både i gymnasiet och i åk 7–9 (skillnaden är ca 5 procentenheter). Jämfört med resultaten år 2023 upplever nu fler svenskspråkiga elever diskriminering i åk 7–9.
- I Sibbo upplever eleverna betydligt mer sexuella trakasserier än genomsnittet i hela landet. (Upp till 15 % av pojkarna har upplevt sexuella trakasserier, medan andelen i hela landet är 8 %. År 2023 var andelen flickor 19 % och pojkar 5 %. År 2025 var andelen pojkar 15 % och flickor 8 %.).
- Barn upplever mindre psykiskt och fysiskt våld av sina föräldrar i Sibbo, men det är dock allmännare än i övriga Finland, och flickorna upplever mer fysiskt och psykiskt våld än pojkar.

Koncerntjänsternas Personaltjänster har utarbetat Sibbo kommuns personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplan som gäller samtliga sektorer. Planen innehåller lagstiftningsbakgrunden och definitioner av begrepp kring temana om jämställdhet och likabehandling. Därtill innehåller planen en nulägesbeskrivning av jämställdheten och likabehandlingen på Sibbo kommuns arbetsplatser, en bedömning av uppnåendet av målen i den föregående planen samt plan och mål för de följande två åren. Eftersom denna plan är personalpolitisk, behandlar dess nulägesbeskrivning verkställandet av arbetsplatsernas jämställdhet och likabehandling, en nulägesbeskrivning av könsrelaterade ärenden samt rekrytering, utveckling av kunnande, principer för fastställande av lön, arbetshälsoenkäter, utredningar av faror och riskbedömningar. I nulägesbeskrivningen behandlas även arbetsförmåga och karriärplanering samt samordning av arbete, familj och övrigt liv. Även åtgärder som lindrar könssegregation har antecknats i planen.

Sibbo kommuns princip för **kommunikationen** är att kommunen kommunicerar lika och tvåspråkigt till alla. Kommunens huvudsakliga kommunikationskanal är webbplatsen som är tillgänglig för och kan användas av alla. Uppgifterna om kommunen på webbplatsen är tillgängliga för alla. Därtill är strävan att nå invånarna även via kanaler på sociala medier och i lokala medier. Sibbo kommun behandlar även olika medier jämlikt, dvs. till exempel pressmeddelanden publiceras samtidigt och lika för alla medier. I illustrering av kommunikationsinnehåll är strävan att välja bilder av människor av olika åldrar, kön och etniska bakgrunder.

Sibbo kommuns översättningstjänster prioriterar uppdragen enligt texttyp och brådska, inte enligt uppdragsgivarens identitet eller ställning. Tillgänglighet beaktas i översättningarna. Olämpliga toner i texter bearbetas att vara lämpliga. I kommunikationen används ett könsneutralt språk. I översättningarna beaktas

ett könsneutralt språkbruk i mån av möjlighet. Med andra ord granskas även grundtextens eventuellt könade språkbruk i samband med korrekturläsningen.

I **Sibbo kommuns arkiv** beaktas jämställdhet och likabehandling gällande begäran om information kring arkivmaterial således att kunden har möjlighet att få service på både finska och svenska. Lagen följs likvärdigt i behandlingen av begäran om information för varje kund, dvs. begäran om information behandlas utan dröjsmål. Då är strävan att följa den lagstadgade behandlingstiden på 14–30 dygn samt säkerställa att den lagstadgade rättigheten till tillgång till information verkställs i praktiken, dvs. att information ges enligt möjlighet på det sätt som kunden begär. Jämställdhet och likabehandling beaktas i lagring av material således att personuppgifterna i materialet behandlas enligt lagstiftningen (GDPR, dataskyddslagen), dvs. att tillgången till arkivet är minimerad. Därtill är tillgången till material med särskilda kategorier av personuppgifter begränsad till endast de anställda för vilka det är nödvändigt med tanke på deras arbetsuppgifter. Material som uppnått åldern för förstörelse förstörs utan obefogade dröjsmål enligt dataskyddsförordningarna. Kraven i GDPR följs i lagringen av material.

Synpunkten för likabehandling och jämställdhet verkställs på flera olika sätt i tjänsterna inom **Digital förvaltning**. Till exempel erbjuds skoleleverna samma utrustning: Chromebook-datorer till elever i grundskolan och bärbara datorer till gymnasiestuderande. Alla undervisningslokaler har AV-utrustning, och det är möjligt för alla att använda skärmar och smartskärmar. Även grupperna inom småbarnspedagogiken har enhetlig IKT-utrustning (iPad-pekplattor och skärmar). Med systemet Wilma garanteras elevhantering och likvärdiga kommunikationsmöjligheter för föräldrar av barn som går i skolan. Motsvarande kommunikation och klienthantering genomförs inom sektorn för småbarnspedagogik med systemet Daisy. Serviceproduktionen understöds i beaktande av särskilda behov genom att underhålla utrustning såsom robotar i elevernas klasser i sjukhusskolan eller brailleskrivare.

Utrustning levereras till samtliga kommunanställda enligt gemensamma riktlinjer. Utrustningen levereras på ett likvärdigt sätt till samtliga yrkesgrupper. Även arbetsstationerna och arbetsutrustningen är enhetliga för alla. Enligt riktlinjen för jämställdhet och likabehandling ska de användarrättigheter och licenser som används i kommunen delas till alla som behöver dem enligt överenskommelse. I verksamheten beaktas att alla verksamhetsställen har fungerande nät och besöksnät. I livscykelmodellen för IKT-utrustningen tar man hand om att utrustningen byts ut utan att någon behöver ta hand om ”sin fördel”. Därtill erbjuds alla anställda samma stödtjänster.

Digital förvaltning har ordförandeskap i kommunens ändringsgrupp, som behandlar samtliga sektorers utvecklingsönskemål tillsammans, dvs. varje sektor har likvärdig möjlighet att lyfta fram idéer för behandling.

Sibbo kommuns dataskyddsarbete främjar jämställdhet och likabehandling genom att förebygga diskriminering, säkerställa likabehandling och skydda individernas grundläggande rättigheter i en digital miljö. Arbetet minskar risken för att algoritmer eller behandling av personuppgifter diskriminerar minoriteter eller orsakar snedvridningar i beslutsfattande, såsom i rekrytering eller serviceutbud.

Centrala sätt att främja likabehandling med dataskydd:

- Förebyggande av diskriminering: Dataskyddet säkerställer att ingen känslig information (såsom information om etniskt ursprung, hälsotillstånd eller sexuell läggning) används ogrundat i beslutsfattande, vilket minskar risken för diskriminering.

- Rättvisa algoritmer: Noggrant dataskyddsarbete hjälper att identifiera och korrigera snedvridningar i automatiskt beslutsfattande och AI-applikationer som annars kan leda till ojämlik behandling.

- Transparens och rättigheter: De registrerades rättigheter (såsom rätt att få information och rätt att granska egna uppgifter) säkerställer att individerna kan övervaka användningen av sina uppgifter, vilket främjar transparensen.

- Integritetsskydd som en grundläggande rättighet: Dataskyddet främjar individens integritet och självbestämmanderätt, vilka är grundförutsättningar för ett jämställt samhälle.

- Likvärdigt bemötande i arbetslivet: De anställdas integritetsskydd säkerställer likabehandling på arbetsplatsen och förebygger ogrundad övervakning.

Dataskyddsarbetet, såsom konsekvensbedömningar (DPIA), hjälper organisationen att identifiera risker som kan äventyra likabehandlingen.

Sibbo kommuns förvaltning beaktar jämställdhet och likabehandling ur flera olika synpunkter.

1. **Utgångspunkt: förvaltningens skyldigheter och roll**

Kommunens förvaltning främjar jämställdhet och likabehandling genom att
- beakta olika människogrupper i **beslutsfattandet, beredningen och tjänsterna**
- **förebygga diskriminering** och **identifiera ojämlika strukturer**
- planmässigt verkställa den lagstadgade **skyldigheten att främja likabehandling.**

2. **Centrala sätt** presenteras i följande tabell.

Tabell: Kommunförvaltningens sätt att främja jämställdhet och likabehandling

Delområde	Vad förvaltningen gör	Konkret innehåll
Strategisk styrning	Sammankopplar jämställdhet med ledning	Jämställdhet och likabehandling antecknas i kommunstrategin, program och mål
Planenlighet	Utarbetar och uppdaterar planer	Operativ jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna, uppföljning och uppdatering
Konsekvensbedömning	Bedömer konsekvenser av beslut	Granskning av konsekvenserna av beslut för olika befolkningsgrupper (t.ex. enligt kön, ålder, språk, funktionsförmåga)
Tillgänglighet och framkomlighet	Säkerställer tjänsternas funktionalitet	Fysisk tillgänglighet, tydligt språk, digital tillgänglighet, alternativa sätt att uträtta ärenden
Delaktighet	Möjliggör deltagande	Höranden, råd, påverkansorganen, att nå olika grupper

Likvärdigt uträttande av ärenden	Säkerställer likabehandling	Jämlikhet och icke-diskriminering enligt förvaltningslagens principer
Stärkande av kunnande	Utbildar förtroendevalda och tjänsteinnehavare	Introduktion och utbildningar i jämställdhet och likabehandling
Uppföljning och bedömning	Uppskattning av uppnåendet	Mätare, respons, självbedömning och rapportering

Särskilt Förvaltningstjänsternas synpunkt i ärenden kring jämställdhet och likabehandling

Förvaltningstjänsterna har en genomskärande roll och kan främja jämställdhet och likabehandling bl.a. med:

Beredningsprocesser
- likabehandling beaktas i föredragningstexter och beslutsförslag
- konsekvensbedömningar inkluderas i kontrollistor för beredningen

Anvisningar och verksamhetsmodeller
- gemensamma förvaltningsanvisningar stöder jämställt uträttande av ärenden
- tydligt språk och likvärdiga förfaranden minskar ojämlikhet

Samarbete och koordinering
- stöd för sektorerna i arbetet med jämställdhet och likabehandling
- nätverkssamarbete (t.ex. råd, strukturer för främjande av välfärd och hälsa samt delaktighet)

Likabehandling i registreringen
- Ankomna ärenden till registreringen kvitteras till kunderna och ärendena förmedlas vidare i rätt tid.
- Meddelanden och anvisningar till kunderna formuleras neutralt och tydligt.
- Registreringen betjänar likvärdigt kommunens interna och externa kunder.

Tillgänglighet
- Föredragningslistor och protokoll publiceras på kommunens webbplats i rätt tid.
- Vi använder mötessystemet CloudMeeting som möjliggör tillgänglig och likvärdig utdelning av organens dokument till förtroendevalda. Materialen skickas via systemet samtidigt till alla mottagare.

Förvaltningsteamet behandlar alla kunder och förtroendevalda likvärdigt och jämställt oberoende av politisk ståndpunkt, erfarenhetsår, språkbakgrund eller andra personliga faktorer. Alla erbjuds samma stöd, anvisningar och rådgivning.

Med tanke på förvaltningen ska följande saker kommas ihåg:
- Jämställdhet uppstår inte automatiskt utan kräver **aktiva åtgärder**
- Lika behandling innebär inte alltid likabehandling
- Förvaltningens roll är **möjliggörande, styrande och koordinerande**
- Plan + konkreta åtgärder + uppföljning = effektfullhet

Jämställdhet och likabehandling beaktas övergripande inom **sektorn för småbarnspedagogik**. Enligt 3 § i lagen om småbarnspedagogik är ett av syftena med småbarnspedagogiken att främja likabehandling och jämställdhet. Beslut om småbarnspedagogik och förskoleplatser samt transportstöd fattas för barn enligt

transparenta principer som har godkänts av organen. Det är möjligt att delta i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i båda serviceområden (södra Sibbo samt mellersta och norra Sibbo) på finska eller svenska enligt familjens val. Beslut och resursfördelning gällande barnens stöd för lärande fattas med likvärdiga grunder under koordinering av barnets stödteam.

I serviceproduktionen eftersträvas att varje verksamhetsställe har möjlighet att producera högklassig småbarnspedagogik och förskoleundervisning på ett likvärdigt sätt oavsett till exempel läge eller verksamhetsspråk. Verksamhetsställenas resurser, såsom ekonomiska resurser och personalresurser, fastställs med likvärdiga kriterier och riktlinjer. En operativ jämställdhets- och likabehandlingsplan har utarbetats inom sektorn för småbarnspedagogik, och varje verksamhetsställe vidtar utvecklingsåtgärder utgående från planen.

Sektorn för samhälle och miljö producerar tjänster för planläggning, byggande och underhåll likvärdigt till alla användargrupper. Sektorn är verksam i kundgränssnittet direkt men även indirekt genom att ordna lokaliteter till kommunens olika tjänster. All verksamhet baserar sig på den gällande lagstiftningens ramar.

Planer kungörs, dvs. framläggs, enligt lagar och bestämmelser. Sektorn främjar jämställdhet och likabehandling i tjänsterna genom att öka invånarnas möjligheter att delta och utnyttja kommunikation och växelverkan i flera kanaler. Därtill fästs särskild uppmärksamhet vid att kommunikationen är begriplig: onödigt förvaltningsspråk undviks i kommunikationen till invånarna och vi skriver med ett klart språk och ur invånarnas synpunkt.

Utgångspunkten för planering av områden och byggnader är att skapa miljöer och lokaler som är tillgängliga, fungerande och lämpliga för alla användargrupper. Planeringen styrs av lagstiftning, standarder och planeringsanvisningar. Strävan är att inkludera olika användargrupper i planeringen redan i ett tidigt skede särskilt gällande allmänna områden, såsom parker.

Användningen av flera olika kanaler är en central verksamhetsprincip i sektorns kundservice. Utöver utveckling av digitala tjänster ser vi till att invånarna och kunderna kan använda även alternativa sätt att uträtta ärenden. Tjänsterna för byggande och Sibbo Vatten samarbetar tätt och aktivt med invånarna och kunderna som en del av sektorns servicehelhet.

Sektor	Kunskapsunderlag som stöder jämställdhet och likabehandling
Vardag och fritid	Den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten, välfärds- och säkerhetsplanen, näringsprogrammet, jämställdhets- och likabehandlingsplanen för Sibbo institut
Utbildning	Läroplanerna, jämställdhets- och likabehandlingsplanen
Koncerntjänster	Sibbo kommuns personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplan, dataskyddspolicyn, policyn för artificiell intelligens, IKT-riktlinjer, ekonomianvisningen, Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna, guide för förebyggande av osakligt beteende och trakasserier samt ingripande vid problem
Småbarnspedagogik	Planen för småbarnspedagogik, förskoleundervisningens läroplan, jämställdhets- och likabehandlingsplanen

Samhälle och miljö	Vägplanen för hållbar utveckling, befolkningsplanen, planläggningsöversikten, processen för servicenätplaneringen, deltagande budgetering

Vilka observationer om nuläget lyftes fram under utarbetandet av planen?

Utöver att omfattande befintlig information om till exempel sektorerna och kommuninvånarna (t.ex. med enkäten Hälsa i skolan) användes i utarbetandet av planen utfördes även en övergripande kartläggning över nuläget. Kartläggningen utfördes genom att delaktiggöra personalen, kommuninvånarna samt påverkansorganen och andra intressentgrupper med enkäter, workshoppar och möjlighet att ge utlåtanden. Målet med kartläggningen var att identifiera var Sibbo kommun lyckas i för tillfället i verkställandet av jämställdhet och likabehandling samt vilka hinder som finns för tillfället för verkställandet av jämställdhet och likabehandling. Med dessa observationer kan vi identifiera utvecklingsobjekt och mål för planen.

Tid	Målgrupp	Metoder	Produkt
31.10.2024	Kommuninvånarna	Enkät om välfärd/jämställdhet/likabehandling	Den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten, jämställdhet, likabehandling
28.10.2024 bildningsutskottet	Småbarnspedagogik och utbildning	Lagstadgad bearbetning	Jämställdhets- och likabehandlingsplaner
17.12.2024	Personaltjänster	Lagstadgad bearbetning	Sibbo kommuns personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplan
14.1.2026	Äldrerådets sammanträde	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och sammanställning/utlåtande
27.1.2026	Rådet för personer med funktionsnedsättning	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och sammanställning/utlåtande
29.1.2026	Ungdomsfullmäktige	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och sammanställning/utlåtande
22.1.2026	Skärgårdsdelegationen	Workshop, enkät	Utlåtande
28.1.2026–31.3.2026	Kommuninvånarna och personalen	Maptionnaire-enkäten på webbplatsen	Sammanställning
4.2.2026 & 10.2.2026	Personalen	Workshoppar för personalen om utarbetande av välfärds- och säkerhetsplanen (samtidigt behandlas även teman kring jämställdhet och likabehandling)	Sammanfattning av resultaten
17.2.2026	Tillgänglighetsgruppen	Kommentarer gällande tillgänglighet	Sammanställning
28.1–31.3.2026	Organisationer, företag m.m.	Enkät	Sammanställning

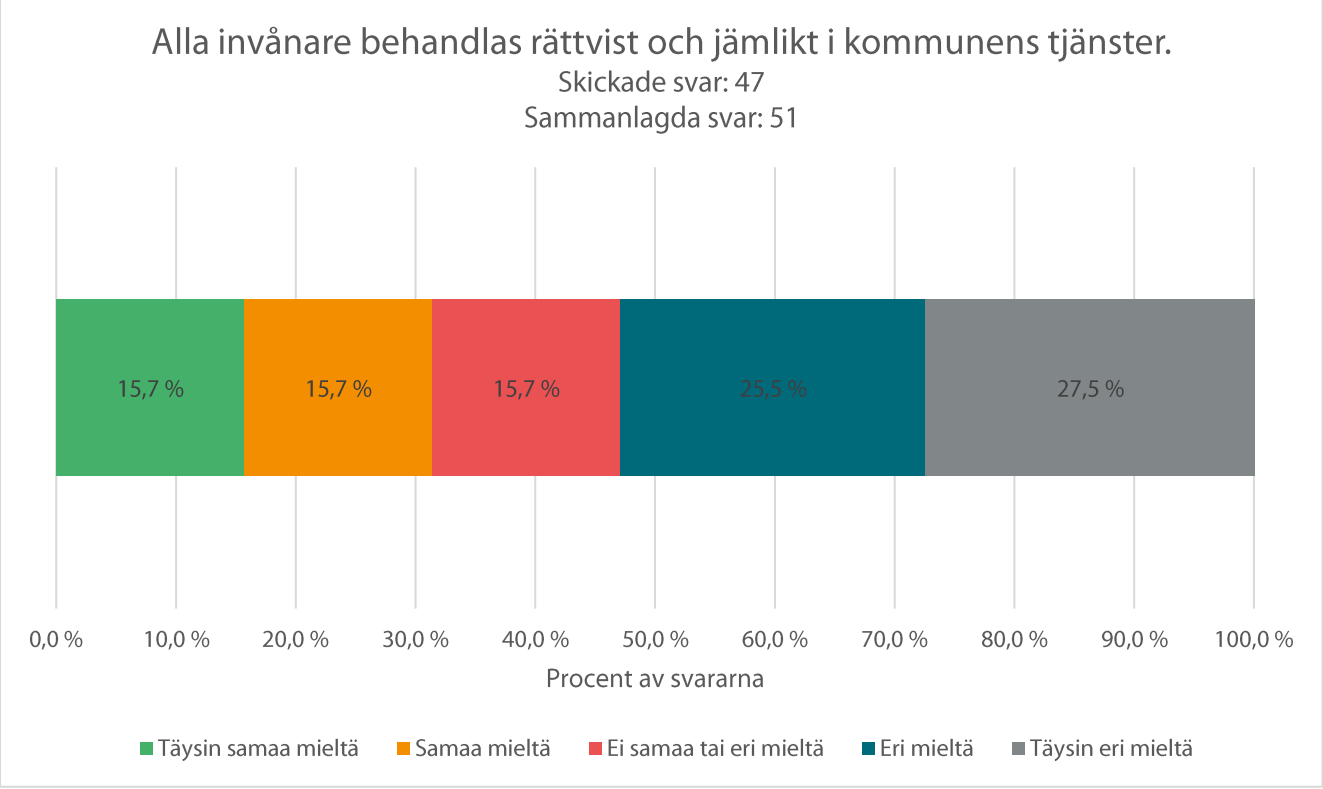
Personal

Personalens observationer om främjande av jämställdhet och likabehandling utreddes i samband med utarbetandet av kommunens välfärds- och säkerhetsplan för åren 2026–2029. Under personalens två workshoppar lyftes fram observationer om ämnet i en stor omfattning. Personalen lyfte fram följande observationer om utvecklingsbehov:

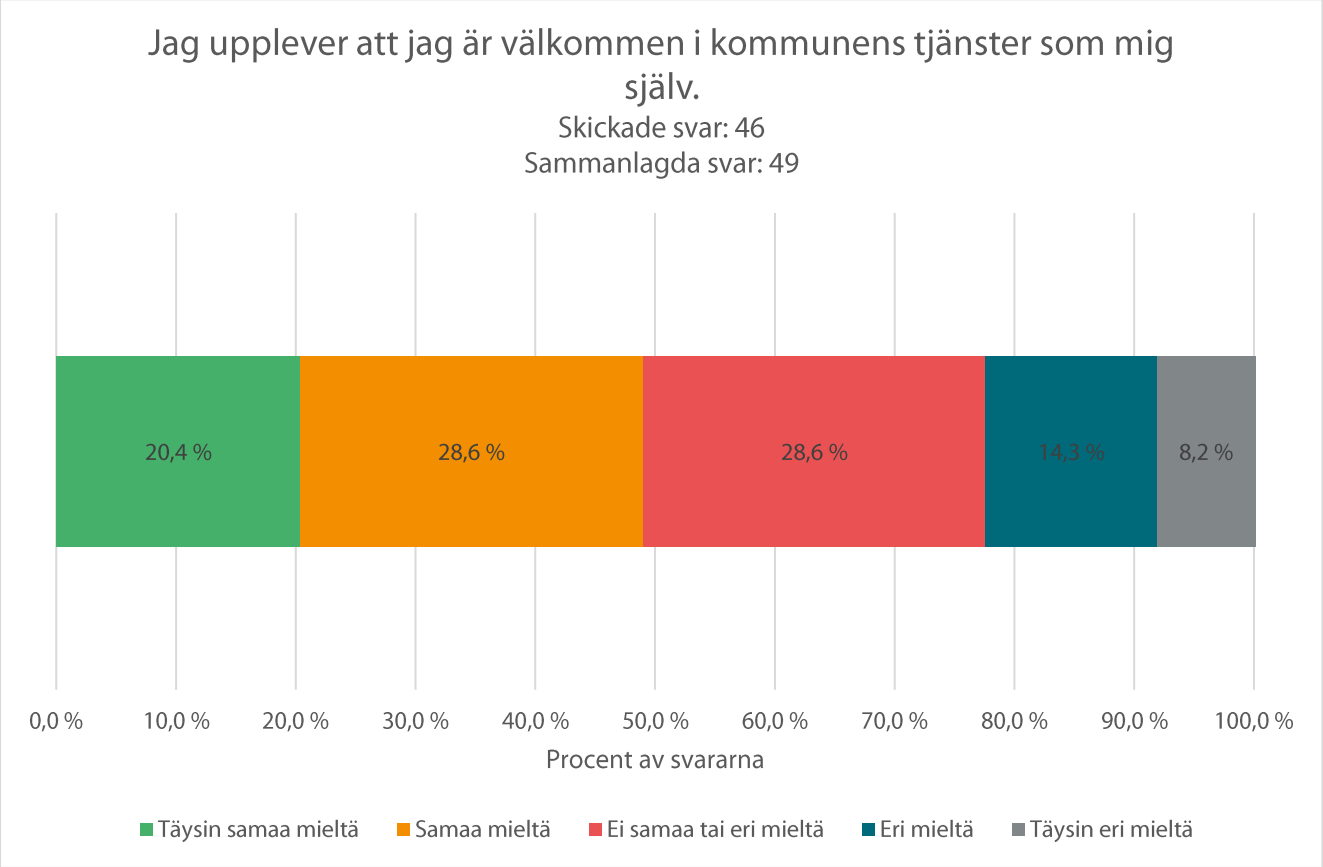
- Beaktande av glesbygden (t.ex. tjänsternas tillgänglighet)
- Främjande av tillgänglighet
- Främjande av olika befolkningsgruppers ömsesidiga gemenskap (t.ex. förstärkande av invandrarnas röst)
- Digital säkerhet och trygg användning av teknik → handledning i trygg och begriplig användning av digitala enheter.

Invånarenkät

Utgående från invånarenkätens resultat identifierades flera styrkor inom jämställdheten och likabehandlingen i Sibbo kommuns tjänster, såsom den allmänna tillgången på tjänster, likvärdigt bemötande i Bibliotekstjänsterna, tvåspråkighet och en positiv och samhällelig stämning. Samtidigt lyfte invånarna fram betydliga utmaningar kring särskilt språklig jämlikhet, regional koncentrering av tjänster, brister i fysisk tillgänglighet samt upplevelser av diskriminering i skolorna och ungdomstjänsterna. Därtill upplever svararna att arbetet med likabehandling och mångfald inte syns tillräckligt i kommunens kommunikation och tjänster samt att det tidvis uppkommer upplevelser av ojämlikhet i både beslutsfattande och planläggning.

Helt av samma åsikt (15,7 %) Av samma åsikt (15,7 %) Varken av samma eller annan åsikt (15,7 %) Av annan åsikt (25,5 %) Helt av annan åsikt (27,5 %)

Helt av samma åsikt (20,4 %) Av samma åsikt (28,6 %) Varken av samma eller annan åsikt (28,6 %) Av annan åsikt (14,3 %) Helt av annan åsikt (8,2 %)

Bild 4. Enkätresultatens procentandelar

Förverkligande av jämställdhet och likabehandling	**Utmaningar kring jämställdhet och likabehandling**
Allmän tillgång till tjänster för alla: En del av svararna upplever att tjänsterna kan i princip användas av alla och jämställdhet verkställs ”i regel” eller ”i de flesta ärendena”.	Språkgruppernas erfarenhet av ojämlikhet: Motstridiga erfarenheter lyfts fram om särskilt ställningen mellan svenska och finska (t.ex. upplevd ojämlikhet kring skollösningar).
Biblioteksтjänsterna är en tydlig styrka: Biblioteken nämns som ett konkret exempel om jämlikt bemötande (att lyssna på människor och likabehandling).	Synligheten av DEI-arbetet och mångfalden upplevs vara dålig: Enstaka svarare konstaterar att arbetet med likabehandling syns endast som små handlingar (t.ex. könsneutrala wc:n och tillgänglighetsmeddelanden), och kommunens kommunikation/servicebildsamling upplevs vara homogen.

Skolorna och småbarnspedagogiken är regionalt nära: Enligt vissa svarare stöder placeringen av skolor och daghem i tätorterna jämlikheten.	Trakasserier mot regnbågsmänniskor oroar: Trots att man ”vanligtvis får” service, lyfte svararna fram observationer om homofobi och transfobi.
God allmän stämning och gemenskap: Flera svarare beskriver att kommunen har en positiv och ”omtänksam” stämning, som upplevs stödja jämställdheten.	Regional koncentrering av tjänster samt tillgänglighet: Flera svarare upplever att tjänsterna koncentreras i Nickby, vilket innebär att de övriga områdena (särskilt Söderkulla, glesbygden och skärgården) lämnar i en svagare position. Detta syns bland annat i tillgången på tider till hälso- och tandvården, laboratorietjänster och ungdomarnas fritidsmöjligheter.
Beaktande av olika grupper: I svaren nämns att kommunen i rimlig mån beaktar olika språkgrupper, åldersgrupper och andra grupper, trots att det inte är perfekt.	Språklig jämlikhet (finska–svenska) och utbildning: I svaren framhävs en motstridighet: en del lyfter fram en oro över säkerställande av service på finska, medan andra funderar på den försvagade nivån på service på svenska. Den största kritiken riktas mot skolnätet och utbildningens resursfördelning, där svararna upplever ojämlikhet mellan finskspråkiga och svenskspråkiga elever (små enheter vs stora skolor, transportvägar, resurser).
Tvåspråkighet och språklig jämlikhet: Flera svarare lyfter fram att servicen är ofta tvåspråkig och att den svenskspråkiga minoriteten har beaktats till en lyckad grad.	Fysisk tillgänglighet och beaktande av personer med funktionsnedsättning: Konkreta observationer om att fysisk tillgänglighet inte uppfylls (bl.a. mobilitet med rullstol) samt mer omfattande kritik gällande otillräcklig beaktande av rättigheter och servicebehov hos personer med funktionsnedsättning. Även tillgänglighet för personer med intellektuell funktionsnedsättning, tillgänglighet av tjänster och sysselsättningsmöjligheter i kommunen lyftes fram.
Utbildningstjänsterna nämns i svaren: Enstaka svarare anser att skolorna/utbildningstjänsterna stöder likabehandling.	Invånarnas ställning i skärgården och fritidsbostäderna: Brister i skärgårdens tjänster och förbindelser (bl.a. skärgårdstrafik, kollektivtrafik) rapporteras i svaren. Därtill upplever svararna att invånarna i fritidsbostäder inte är i en jämlik ställning och att t.ex. posten och vaccinationspraxisen (för TBE) är ojämlika.
Enstaka DEI-handlingar syns konkret: Könsneutrala wc:n i Söderkulla gård nämns som en tydlig likvärdighetsåtgärd.	Planläggning, bygglov och erfarenheter av bäste broder-nätverk: Planläggningen beskrivs i flera svar som en tjänst som skapar ojämlikhet och är delvis stel (bl.a. byggförbud/undantagslov, privata markers ställning). Därtill finns det erfarenheter av ojämlikhet på grund av förmögenhet eller nätverk (bäste broder-nätverk och favorisering av rika).
Tjänsternas öppenhet över kommungränserna (exempel): HUS-laboratoriet i Söderkulla nämns som ett likvärdighetsexempel, eftersom man kan ta sig dit från hela HUS-regionen.	Trygg och likvärdig vardag i skolorna och ungdomstjänsterna: I svaren lyfts fram rasism, svagt ingripande i trakasserier/mobbning samt upplevelser om att mångfalden inte förstås. Behandlingen av sexuella minoriteter och

	könsminoriteter nämns särskilt: regnbågsungdomar upplevs vara i en otrygg ställning i skolorna och ungdomslokalerna, och de har även upplevt nedvärdering i hälsovården.
Upplevd acceptans i arbetslivet: En svarare beskriver att man får vara sig själv i arbetslivet.	

Äldrerådet

Äldrerådet diskuterade vid sitt sammanträde om de äldres delaktighet, hur de äldre kan påverka tjänsterna och hur jämställdhet och likabehandling verkställs i Sibbo kommun.

Om temana kring jämställdhet och likabehandling konstaterades att en del av tjänsterna fungerar bra och är öppna för alla men att de gemensamma utmaningarna gäller fysisk tillgänglighet, språklig tillgänglighet, tjänsternas läge och att flera äldre invånare har svårigheter att använda digitala tjänster.

Förverkligande av jämställdhet och likabehandling	**Utmaningar kring jämställdhet och likabehandling**
Jämställdhet upplevs verkställas i rimlig mån med tanke på omständigheterna	Åldersgrupperna har olika behov – likabehandling är inte jämställdhet
Vissa tjänster har lyckats bra	För mycket information i digitala kanaler, alla använder inte dem
Biblioteken erbjuder tjänster till alla	Språk, läge, lokalernas tillgänglighet och fysiska hinder försämrar jämställdheten
Sibbo institut erbjuder mångsidiga och öppna kurser	Svåra digitala tjänster och bristen på handledning försämrar tillgängligheten
	Fysisk tillgänglighet ska förbättras konkret (lokaler och mobilitet)
	Behoven hos minnessjuka personer och olika språkgrupper kräver särskild uppmärksamhet
	Det är utmanande att boka tid till vissa tjänster
	Tjänsternas läge och lokalernas tillgänglighet påverkar användningsmöjligheterna
	Simhallen anses vara en viktig tjänst som ökar likabehandling

Rådet för personer med funktionsnedsättning

I beredningen av jämställdhets- och likabehandlingsplanen för tjänsterna lyfte rådet för personer med funktionsnedsättning fram situationer där jämställdhet och likabehandling kan verkställas samt faktorer som för tillfället försvårar verkställande av dem. I tabellen nedan finns en koncis sammanfattning om observationerna, och mer omfattande observationer finns i bilagorna.

Förverkligande av jämställdhet och likabehandling	Utvecklingsobjekt kring jämställdhet och likabehandling
Kommunen vill främja jämställdhet och likabehandling (syns till exempel i vilka strategiska planer och program som kommunen har)	Otillgängliga lokaler och möjligheter att delta i verksamheten (transportmöjligheter till möten och evenemang är inte helt tillgängliga, tillfälliga lokaler har inte tillgängliga wc:n eller induktionsslingor).
Likabehandling lyckas då tjänster och möten ordnas i fysiskt tillgängliga miljöer som alla har jämlikt tillträde till.	Satsningar ska göras på arbetskulturen således att arbetskulturen omfattas av respekt, öppenhet och tjänstvillighet.
	Allas likvärdiga tillträde till tjänsterna påverkas av tjänsternas fysiska läge.
	Beaktande av ekonomiska faktorer (t.ex. tjänster med låg tröskel).
	Information ska vara tillgänglig på båda språk och även klarspråk, digital kommunikation ska vara tillgänglig.

Ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktige identifierade flera styrkor kring jämställdhet och likabehandling (bl.a. tvåspråkighet, fysisk tillgänglighet och hobbymöjligheter), men även utmaningar (såsom åldersgruppernas differentierade hobbymöjligheter, ungdomarnas erfarenhet av att bli sämre hörda, utvecklingsbehovet av studerandevårdens tjänster samt hur tjänsterna hittas, webbplatsens användbarhet och hinder kring mobilitet).

Förverkligande av jämställdhet och likabehandling	Utvecklingsobjekt kring jämställdhet och likabehandling
Ungdomarna upplever att alla får samma vård.	Skillnader mellan åldersgrupperna: elever i åk 7–9 och studerande på andra stadiet har inte lika mångsidiga möjligheter att börja nya hobbyer.
Kvinnor och män behandlas likvärdigt.	Ungdomarnas erfarenhet av att bli sämre hörda än andra grupper.
Ungdomarna upplever att tjänster ordnas bra på finska och svenska.	Behov av tydlig och tvåspråkig information från början.

Omfattande och tillgängliga hobbymöjligheter.	Studerandevårdens tjänster behöver förbättras.
Den fysiska tillgängligheten upplevs vara lyckad.	Det är lätt att hitta tjänster och använda kommunens webbplats.
Likabehandling eftersträvas i tjänsterna och beslutsfattandet.	Ekonomiska hinder: behov av förmånliga/stödda tjänster och hobbystöd (för låginkomsttagare).
Placeringen av tjänsterna (i Nickby och Söderkulla) upplevs fungera i huvudsak.	Upplevelsen är att det finns utmaningar kring hur mobiliteten fungerar till tjänsterna.
Omfattande och ganska förmånliga hobbymöjligheter.	
Skolcoachernas verksamhet nämns som ett konkret exempel.	
Strävan är att lyssna på olika människors åsikter.	

Skärgårdsdelegationen

Vid skärgårdsdelegationens sammanträde fördes diskussioner om skärgårdsbornas delaktighet, möjligheter att påverka kommunens tjänster samt verkställandet av jämställdhet och likabehandling i skärgården.

Flera utmaningar identifierades kring jämställdhet och likabehandling som gäller särskilt tillgängligheten av information, trafikförbindelserna, tjänsternas läge på fastlandet samt bristfälliga teleförbindelser i skärgården. Därtill framhävdes behov av mer flexibla och mobila servicelösningar så att jämställdhet och likabehandling kan verkställas bättre för kommuninvånarna som bor i skärgården.

Förverkligande av jämställdhet och likabehandling	**Utmaningar kring jämställdhet och likabehandling**
Möjlighet att delta och påverka via kommunalval och områdesval.	Tillgänglig information är inte likvärdig för alla.
Invånarna har möjlighet att delta i planläggning och höranden.	Informationens betoning är för mycket i digitala kanaler. Det finns behov av flera informationskanaler.
Skärgårdsdelegationen fungerar som en påverkningskanal.	Behov av mindre och lokala infotillställningar (t.ex. kring planläggning) även i skärgården.
Röstningsställen har ordnats även till kommunens kantområden.	Bristfälliga telefon- och dataförbindelser.
Det finns service på svenska.	Skärgårdsbornas uträttande av ärenden försvåras av att tjänsterna är på fastlandet. Alla kan inte delta i tillställningar på plats.
Bevarande av Gumbostrands skola och förskoleundervisning stöder regional jämställdhet.	Brist på kollektivtrafikförbindelser särskilt utanför skolåret.

Busstrafiken har förbättrats i en del av skärgården (t.ex. i Kitö).	Behov av anropstaxi och flexibla mobilitetslösningar
	Behov av en ambulerande kommunal servicepunkt i skärgården
	Tillgängligheten av biblioteks- och kulturtjänsterna i skärgården
	Ändring av fritidsbostäder till stadigvarande bostäder
	Fler lastningsplatser för skärgårdsborna.

Tillgänglighetsgruppen

Ingen separat workshop ordnades för tillgänglighetsgruppen, eftersom tillgänglighetsgruppens medlemmar representerar även rådet för personer med funktionsnedsättning eller äldrerådet, vilket skulle ha inneburit överlappande arbete för råden och arbetsgruppen. Däremot samlade tillgänglighetsgruppen ihop kommentarer om hur kommunen ska satsa på tillgänglighet under denna fullmäktigeperiod. Samtidigt samlades tillgänglighetsgruppens observationer ihop som stöd för beredningen av både jämställdhets- och likabehandlingsplanen för tjänsterna och välfärds- och säkerhetsplanen. Tillgänglighetsgruppen lyfte fram följande observationer:

- Beaktande av digital diskriminering: stöd ska finnas för digitala ärenden
- Utveckling av en tillgänglig närmiljö och serviceställen stöder att alla har möjlighet att uträtta ärenden i tjänsterna.
    - Till exempel tillgängligheten av övergångsställen, lekplatser samt frilufts- och gångleder.
- Behov av tillgängligt boende: det är viktigt att beakta till exempel framförhållning i de äldres boendebehov.

Mål och åtgärder

Till näst går vi igenom mål, utvecklingsobjekt och åtgärder som har sammanställts utgående från materialet samt hur de uppföljs och deras ansvariga aktörer.

Mål/utvecklingsobjekt	Åtgärder	Uppföljning/mätare/bedömning	Sektor och/eller ansvarig aktör?
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	Vi utarbetar Sibbo kommuns riktlinjer för ibruktagande av principer för tryggare rum i Sibbo kommuns jämställdhets- och	Principerna för tryggare rum har godkänts och tagits i bruk i tjänsterna	Koncerntjänster Gäller samtliga sektorer

	likabehandlingsplan för tjänsterna.		
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	I samband med utarbetandet av verksamhetsanvisningen för förhandsbedömning om konsekvenserna av beslut förtydligas anvisningarna kring utarbetande av förhandsbedömning av konsekvenserna för likabehandling.	Anvisningar för bedömning om konsekvenserna för likabehandling har inkluderats i verksamhetsanvisningen för förhandsbedömning av konsekvenserna för likabehandling (ja/nej)	Vardag och fritid, koncerntjänster
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	Vi utarbetar en sysselsättnings- och integrationsplan och beaktar stärkande av invandrarnas sociala gemenskap och delaktighet i den.	En sysselsättnings- och integrationsplan har utarbetats (ja/nej)	Vardag och fritid
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	Att främja fysisk tillgänglighet: 1) Vi förtydligar tillgänglighetsgruppens roll och arbetsgruppens arbete planeras årligen. 2) Vi uppföljer genomförandet av projektet Tillgängliga gångvägar i Nickby och Söderkulla.	1) Tillgänglighetsgruppens roll har definierats i kommunen och arbetet har planerats med en årsplan (ja/nej) 2) Ett sätt har fastställts och genomförts för verkställande av åtgärdsplanen för projektet Tillgängliga gångvägar i Nickby och Söderkulla	Samhälle och miljö, vardag och fritid
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	Vi utreder möjligheten att utveckla kommunikationen på kommunens webbplats och förbättra tillgången till tjänsterna.	Utredningen har utarbetats (ja/nej)	Koncerntjänster
Utveckling av tjänsterna så att de främjar öppenhet och tjänstvillighet	Vi utarbetar en plan för ibruktagande av anmälan om trakasseri i kommunens tjänster.	Planen har utarbetats (ja/nej)	Koncerntjänster Samtliga sektorer
Personalens kunnande om likabehandling och	Kommunanställdas kunnande stärks:	1) Stödmaterial har sammanställts till personalen om främjande av likabehandling och	Koncerntjänster

förebyggande av diskriminering stärks	1) Vi sammanställer material om främjande av likabehandling och förebyggande av diskriminering. 2) Vi ordnar utbildning särskilt om bemötande av kunder.	förebyggande av diskriminering (ja/nej) 2) Personalen har ordnats utbildning om främjande av likabehandling och förebyggande av diskriminering (ja/nej)	
Personalens kunnande om likabehandling och förebyggande av diskriminering stärks	Undervisningspersonalens kunnande stärks: 1) Vi ordnar undervisningspersonalen utbildning i normer. 2) Vi sammanställer ett avsnitt om antirasism i undervisningspersonalens årsklocka för välfärd.	1) Utbildningen har ordnats 2) Årsklockan för välfärd har publicerats Kommunens webbplats inkluderar ett avsnitt om antirasism.	Utbildning
Personalens kunnande om likabehandling och förebyggande av diskriminering stärks	Vi förebygger mobbning och stärker barnens emotionella färdigheter och integritetskunskaper inom småbarnspedagogiken: 1) Vi utarbetar en plan för förebyggande av mobbning som en del av jämställdhets- och likabehandlingsplanen för sektorn för småbarnspedagogik. 2) Vi utvecklar personalens kunnande i stöd av barnens emotionella färdigheter och integritetskunskaper.	1) En plan för förebyggande av mobbning och enhetsspecifika åtgärder för förebyggande av mobbning har utarbetats (ja/nej) 2) Utbildning har ordnats till personalen om emotionella färdigheter och integritetskunskaper (ja/nej)	Småbarnspedagogik
Tvåspråkigheten stärks i kommunens organisation och verksamhet.	Kommunorganisationens språkstadga uppdateras och en självvärdering utförs om hur tvåspråkigheten verkställs.	Kommunorganisationens språkstadga har uppdaterats (ja/nej). En självvärdering har utarbetats om huruvida tvåspråkigheten fungerar i kommunorganisationen (ja/nej).	Koncerntjänster

Uppföljning och fortsättning

Uppföljningens ansvar: koncerntjänsterna ansvarar för uppföljning av planen tillsammans med övriga sektorer.

Uppföljningens tidtabell: uppföljningen genomförs årligen.

Bedömningssätt: uppnående av målen uppföljs med trafikljusprincipen.

Planens ikraftträdande och giltighetstid: Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna träder i kraft efter att fullmäktige har godkänt planen. Planen är i kraft tillsvidare.

Planen uppdateras varje fullmäktigeperiod.

Definitioner

Diskriminering är förbjuden oberoende av om den grundar sig på ett faktum eller ett antagande i fråga om personen själv eller någon annan (7 § i jämställdhetslagen).

- **Direkt diskriminering** avser att någon behandlas på ett ofördelaktigare sätt än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle behandlas i en jämförbar situation. Enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män är direkt diskriminering till exempel att kvinnor och män försätts i olika ställning på grund av kön, att kvinnor sinsemellan försätts i olika ställning av orsaker som beror på graviditet eller förlossning eller att personer försätts i olika ställning på grund av könsidentitet eller könsuttryck.

- **Indirekt diskriminering** avser en situation där regler, kriterier eller förfaringssätt som framstår som jämlika kan komma att missgynna någon på grund av en omständighet som gäller hen som person utan att verksamheten har ett godtagbart syfte. I jämställdhetslagen avser indirekt diskriminering dessutom att någon försätts i olika ställning på grund av föräldraskap eller familjeansvar.

- **Diskriminering på flera grunder** avser en situation där en person diskrimineras samtidigt på fler än en grund (THL).

- **Instruktioner eller befallningar att diskriminera** kan vara handledning, en förhållningsregel eller en förpliktelse som har samband med eller syftar till diskriminering. Den som utfärdar instruktionen, befallningen eller förpliktelsen måste ha befogenhet eller ställning att utfärda förelägganden som är förpliktande för mottagaren. Diskriminering kan förekomma även om mottagaren inte följer instruktionen eller föreläggandet. Tillsynsmyndigheten kan ingripa i diskriminerande instruktioner även om de inte har följts. (8 § i diskrimineringslagen)

- **Trakasserier** är ett beteende som syftar till att en person eller människogrupp kränks eller som leder till en stämning som gör att personen eller människogruppen förnedras eller förödmjukas eller som är hotfull, fientlig eller aggressiv gentemot personen eller människogruppen. Förfarandet hos en serviceproducent ska betraktas som diskriminering, om serviceproducenten underlåter att vidta de åtgärder som står till buds för att undanröja trakasserierna. (14 § i diskrimineringslagen)

Sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön samt befallningar eller instruktioner att diskriminera personer på grund av kön är diskriminering enligt lag.

- Med **sexuella trakasserier** avses någon form av icke-önskvärt verbalt, icke-verbalt eller fysiskt beteende av sexuell natur vars syfte är eller som leder till en kränkning av en persons psykiska eller fysiska integritet, särskilt när detta sker genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning.

- Med **trakasserier på grund av kön** avses i lagen någon form av icke önskvärt beteende som har samband med en persons könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck och som inte är av sexuell natur, men vars syfte är eller som leder till en kränkning av en persons psykiska eller fysiska integritet och skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning.

Framkomlighet och fysisk tillgänglighet handlar om att ta hänsyn till människors mångfald i planeringen, genomförandet och underhållet av den byggda miljön. Tillgängliga miljöer, tillsammans med tillgängliga tjänster, verktyg och begriplig information, möjliggör ett jämlikt deltagande.

Intersektionalitet beskriver hur skillnader i samhället, såsom kön, samhällsklass, funktionsförmåga, sexuell läggning, etnicitet, ålder och socioekonomisk ställning, påverkar varandra. Faktorerna påverkar människornas ställning i samhället samtidigt och genom att påverka varandra.

Tvåspråkighet avser flytande behärskning av två språk antingen helt eller nästan som modersmålet. En tvåspråkig person klarar av att tänka och prata aktivt på två olika språk, och det är naturligt för personen att byta mellan språken. Färdigheterna i de båda språken behöver dock inte vara på samma nivå.

Mångfald innebär kundernas olika behov, erfarenheter, egenskaper, synpunkter och bakgrunder, såsom ålder, kön och livsberättelser. Det är centralt att identifiera och beakta skillnaderna så att tjänsterna kan produceras tillgängligt och likvärdigt. Mångfald i arbetsgemenskapen och representationen stöder utveckling av tjänsterna. Det kan synas i till exempel kultur- och övertygelsebakgrunder, utbildningsbakgrunden samt olika livssituationer och -erfarenheter.

Delaktighet är en personlig känsla av samhörighet, att bli hörd och växelverkan. Delaktighet betyder att alla har likvärdiga rättigheter, möjligheter och resurser att delta i gemenskapens verksamhet. Kommunen ska säkerställa dessa rättigheter och möjligheter i sin verksamhet för invånare av olika åldrar och från olika utgångspunkter. Delaktighet skapas med arbete, hobbyer, medborgar- och organisationsverksamhet samt annan påverkan och annat deltagande.

Positiv särbehandling avser sådan proportionerlig särbehandling som syftar till att främja faktisk likabehandling eller att förhindra eller undanröja olägenheter som beror på diskriminering. Det är inte diskriminering.

Med **tillgänglighet** avses ofta något annat än den fysiska miljön. Till exempel tjänster, kommunikation och webbplatser måste utformas så att de är tillgängliga för alla. Tillgänglighet handlar också om ett klimat och attityder som tar hänsyn till människors mångfald.

Könsidentitet avser i jämställdhetslagen en persons upplevelse av sin könstillhörighet. (3 § i jämställdhetslagen)

Könsuttryck avser i jämställdhetslagen uttryck för kön genom klädsel eller beteende eller på något annat motsvarande sätt. (3 § i jämställdhetslagen)

Funktionsnedsättningar definieras ofta i internationella och nationella sammanhang på många olika sätt, men allmänt taget hänvisar funktionsnedsättningar till tillstånd där individens fysiska, psykiska eller sociala funktionsförmåga är nedsatt. Funktionsnedsättningar kan vara medfödda eller uppkomma senare, och de kan påverka individens förmåga att delta i olika funktioner, såsom studier, arbetsliv eller socialt liv.

En allmän definition för funktionsnedsättning baserar sig på referensramen för Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem (ICD) och Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF). Inom ICF är funktionsnedsättning ett övergripande begrepp som omfattar:

- **Fysiska funktionsnedsättningar**: Begränsningar i rörelseförmågan eller sensoriska störningar
- **Psykiska störningar**: Psykisk ohälsa eller kognitiva begränsningar
- **Sociala begränsningar**: Svårigheter i interaktionssituationer eller deltagande i samhället

Definitionen av funktionsnedsättning kan också variera enligt lag och sociala praxis i olika länder. I Finland definieras funktionsnedsättning till exempel i socialvårdslagen, där en person definieras ha en funktionsnedsättning då hen har fysiska, psykiska eller utvecklingsrelaterade men som begränsar hens funktionsförmåga och deltagande.

Det är även viktigt att betrakta funktionsnedsättning som begrepp ur ett kulturellt och samhälleligt perspektiv, eftersom det kan variera under olika tidsperioder och i olika sammanhang.

I denna plan avser **minoriteter** de grupper som i fråga om vissa egenskaper och antal inte hör till den dominerande majoritetsbefolkningen. Till exempel personer med funktionsnedsättning, barn och ungdomar, äldre personer, invandrare, etniska och nationella minoriteter, sexuella minoriteter (icke-heterosexuella), könsminoriteter (som inte är tydligt kvinnliga eller manliga), minoriteter med religiösa och icke-religiösa övertygelser, språkliga minoriteter, marginaliserade personer, låginkomsttagare och andra som av personliga skäl skiljer sig från majoritetsbefolkningen.

Dokumentets uppgifter	Förklaring
Dokumentets namn	Sibbo kommuns jämställdhets- och likabehandlingsplan för tjänsterna
Ägare	Koncerntjänster
Godkännare	Fullmäktige
Datum för godkännandet	
Dokumentet uppdaterades	1.6.2026
Arbetsgruppens medlemmar	Maiju Korppi, Antti Ollikainen, Tanja Partanen, Anniina Riikonen och Petra Salomaa

Version	Datum	Ändringar	Gjord av
0.1	260511	Ändringsgruppens kommentarer	
0.2	260512	Arbetsgruppen för främjande av välfärd och hälsas kommentarer	
0.3	260601	Godkänd av ledningsgruppen	
0.4	261109	Kommunstyrelsen	
0.5			